

N:o 32.

Af Herr **A. Hedin:** *Om förhöjning af anslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.*

Såsom detta anslags titel utvisar, afser det ej blott skarpskyttesakens främjande. En stor del deraf har användts till skjutbanors anskaffande och sålunda kommit armén till godo. Huruvida den del deraf, som lemnats till skarpskytterörelsens uppmuntrande, varit väl eller illa använd, den frågan anhåller jag att få med några ord besvara.

Man behagade erinra sig, under hvilka förhållanden skarpskytterörelsen tog sin början.

Sedan Rikets Ständer vid 1856—58 års riksdag beviljat anslag till ökad vapenöfning med beväringssmanskpet, förordnade Kongl. Maj:t den vanligen s. k. »beväringsskommittén» att utarbete förslag till ny beväringssförfattning. I sitt den 30 Maj 1859 afgifna betänkande uttalade sig komittén *mot* den allmänna värnpligten i sådana ordalag, som om det vore nästan axiomatiskt sjelfklart, att yrkandet på allmän värnpligt innefattade en orimlighet, den der ej behöfde vederläggas, utan endast borde afvisas. Efter att hafva påmint om de å 1812 års riksdag yppade olika meningar i frågan, yttrar nemligen komittén:

»Ehuru man icke kan underkänna den rena fosterlandskärlek och de i öfrigt lofvärda afsigter, som lågo till grund för yrkandet om ett ovilkorligt åliggande att personligen fullgöra beväringsspligten, så torde likväl numera en flerårig erfarenhet hafva tillräckligt stadgat åsigterna om *nödvändigheten* att uti beväringsslagen medgifva någon utväg för frigörelse från ett personligt fullgörande af denna pligt; ett medgifvande, som hvilar på allt för viktiga och i samhällslifvet ingripande grunder,

att kunna af lagstiftaren åsidosättas. Den strid, som vid 1812 års riksdag fördes med så mycken skärpa, torde därför nu icke vidare kunna åter upplifvas.»

Att komitén visste sig hafva majoritetens, hafva den allmänna opinionens bräckliga majestät på sin sida, det märker man lätt på de högdragna orden och på den absoluta frånvaron af skäl. Resultatet är bekant: den nya beväringarförfattningens stadgade rätt till *friköp* och *legning*.

Tretton år senare brännmärkte en numera bortgången ledamot af Andra Kammaren i ord, som aldrig böra glömmas, detta legaliserade dagtingande med de heligaste pligterna mot fosterlandet, och Riksdagen beslöt den 6 April 1872 med anledning af Axel Adlersparres motion, att upphäfva friköps- och legorätten.

Mellan dessa tvenne data ligga omkring två tredjedelar af den tidrymd, som skarpskytterörelsens tjuguariga historia omfattar. Ingen lär betvifla, att allmän värnpligt ännu ej skulle vara inskrifven i vår lag, om icke skarpskytterörelsen hade nedbrutit ärfda fördomar och banat väg för nya åsigter, riktigare i sin grund, ädlare till sitt syfte, än de som för tjuguar sedan af en stor komité förkunnades med anspråk på ofelbarhet. Denna skarpskytterörelsens folkuppfostrande inflytelse nämner jag främst bland dess förtjenster. Men jag menar icke, att den är det enda nämnvärda och hedervärda resultatet. Jag vågar tro, att äfven regeringen, ehuru hon tvenne gånger vägrat att lyssna till skarpskyttarnes anhållan om ett ringa understöd, och ehuru hon sålunda möjligen kunde synas försmå det tillskott i försvarskraft, skarpskytteföreningarna erbjuda, ej aktar för intet den vapenfärdighet, som tiotusendetal af landets befolkning, tack vare skarpskytterörelsen, förvärfvat och att hon särskildt ej kan hålla för betydelselös den skjutskicklighet, som, tack vare samma kraft, sprider sig till djupa led — djupare måhända än den stående arméns.

Skall skarpskytterörelsen vidmakthållas, så är det af nöden, att staten genom ett förhöjdt bidrag något mera, än nu är fallet, för skarpskytteföreningarnes medlemmar, som till största delen äro obemedlade personer, lättar de direkta kostnaderna för deras öfningar. Hittills har understöd af statsmedel utgått enligt följande regel:

till ammunition	Kr. —: 50
» instruktörsarfvide	» 1: 25
» målskjutningspremier	» —: 50
eller tillsammans för hvarje skarpskytt	Kr. 2: 25.

Då en skarp 1867 års patron, hvilket slags ammunition skarpskyttarne numera begagna, kostar åtminstone de flesta landsortsföreningarnes medlemmar 9 öre eller derutöfver, medan man för högst 3 öre stycket erhöi skarpa patroner till 1860 års gevär; då den ökade skjutskickligheten och det allmännare deltagandet i skjutning gjort det efter 50 öre pr man beräknade premieanslaget otillräckligt; samt då penningevärdets förändring under loppet af nära två årtionden påkallar någon ökning af instruktörsarfvodet, beslöt det år 1880 samlade allmänna skarpskyttemötet att förnya 1879 års mötes framställning till Kongl. Maj:t om det åt aktiva skarpskytteföreningar beviljade understödets höjning till:

till ammunition	Kr. 1: 75
» instruktörsarfvode	» 1: 50
» premier	» —: 75
eller tillsammans för hvarje skarpskytt.	Kr. 4: —.

Sedan Kongl. Maj:t 1880 liksom 1879 afslagit denna framställning, vågar jag äfven i år vädja till Riksdagens intresse för de värnpligtens målsmän, som anlita sina torftiga besparingar och sin knappt tillmätta hvilotid, för att öfva sig i vapnens bruk till fosterlandets försvar. Den duglighet, de förvärfva, skall i farans stund ej vara för dyrt köpt med det ringa understöd, jag går att begära. Hvem dristar försäkra att den stunden skall dröja i tiotal af år, och hvem vågar lofva, att den ej går upp med morgondagens sol?

Till de redan anförda omständigheter, som påkalla förhöjning af anslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande, komma ännu följande:

Det kan med visshet antagas, att det allmänna skarpskyttemöte, som under innevarande år skall hållas i Stockholm, kommer att uttala sig för en i så måtto förändrad anordning af den allmänna skjutfesten, att visserligen täflingsskjutning om statsprisen fortfarande bör ega rum i Stockholm, men endast mellan skarpskyttar, som dertill förvärfvat befogenhet vid länsvis anordnade inskjutningstäffingar, vid hvilka äfvenledes pris böra utdelas. För åstadkommande af dessa pris påräknar man, att Kongl. Maj:t skulle täckas anvisa en del af det behöfliga beloppet.

Vidare har Kongl. Maj:t, i enlighet med den af 1878 års Riksdag uttryckta åsigt, att skarpskytteanslaget borde användas till understöd äfven åt s. k. skyttegillen (hvilka blott idka skjutning, men ej andra militära öfningar), genom bref den 6 Augusti förlidet år beviljat Norr-

köpings skjutgille rätt att komma i åtnjutande af understöd från ifrågasvarande anslag. Om jemte skarpskytteföreningar, med oförminskadt ledamotsantal, skjutgillen uppstå, som taga statsunderstöd i anspråk, varder anslaget ännu mera otillräckligt.

När Riksdagen 1879 till 30,000 kronor nedsatte detta anslag, hvilket till och med 1876 utgick med 100,000 och under åren 1877—1879 med 50,000 kronor, återopades, att å detsamma funnes behållningar, som vid 1878 års slut beräknades till mer än 90,000 kronor. Till 1880 fanns en behållning af omkring 86,000 och till 1881 återstår en behållning af omkring 63,000 kronor. Således har under 1880, till fyllande af bristen i årsanslaget å 30,000 kronor, af behållningen användts omkring 23,000 kronor. Denna behållning försvinner sålunda snart nog, eftersom den, äfven med bibehållande af de nuvarande alltför låga normerna för understödet åt skarpskytteföreningarna, måste årligen anlitas till ett belopp, som närmar sig det extra anslagets siffra. Till en höjning af nämnda understöd, på sätt skarpskyttämötet begärt, lemna följaktligen behållningen Kongl. Maj:t ej någon utväg. Men billigheten, ja, nödvändigheten af denna höjning (från 2,25 till 4 kronor pr skarpskytt) hoppas jag att Riksdagen ej skall underkänna.

Vid 1880 års slut räknade skarpskytteföreningarna, enligt Kongl. Maj:ts berättelse till innevarande Riksdag, 17,998 medlemmar. Endast en del af föreningarna hade insänt föreskrifven årsrapport, hvarför utan de ej kunna komma i fråga att erhålla understöd. Beräknar man därför en aktiv styrka, i närvarande ögonblick, af 12,100 man, så erfordras för understödets höjning till 4 kronor ett anslag å 48,400 kronor, således 18,400 kronor utöfver det nuvarande anslaget. Dertill komma utgifterna för skjutbanors anläggande och underhåll (förlidet år omkring 12,000 kronor), anslaget till den allmänna skjuttäfvingen (8 å 9,000 kronor), understöd åt skyttegillen och — antagligen — behofvet af något understöd till premier vid de till orterna förlagda inskjutningstäfvingarne.

Då emellertid en behållning återstår, som ännu under ett par år räcker att fylla bristen i statsanslaget, skall jag inskränka min anhållan till det allra nödvändigaste, nemligen en sådan tillökning, att Kongl. Maj:t sättes i stånd att höja understödet pr aktiv skarpskytt till 4 kronor, hvadan jag hemställer,

att Riksdagen måtte till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande bevilja 50,000 kronor.

Stockholm den 24 Januari 1881.

A. Hedén.